

The Holy See

***DÉCLARATION COMMUNE
ENTRE LE PAPE BENOÎT XVI
ET SA BÉATITUDE CHRISTODOULOS,
ARCHEVÊQUE D'ATHÈNES ET DE TOUTE LA GRÈCE***

1. Ἡμεῖς, Βενέδικτος ΙΣΤ', Πάπας καί Ἐπίσκοπος Ρώμης καί Χριστόδουλος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος, ἰστάμενοι εἰς τόν διά τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος καί τοῦ μαρτυρίου τῶν πρωτοκορυφαίων τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου λαμπρυνθέντα ἱερόν τοῦτον τόπον τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης, βιοῦμεν ἐντονώτερον τήν κοινήν ἀποστολήν ἡμῶν διά τήν αὐθεντικήν συνέχισιν τῆς ἀποστολικῆς μαρτυρίας τῆς πίστεως πρός τοὺς ἐγγύς καί τοὺς μακράν, εἰς τοὺς ὁποίους καί ἀπευθύνομεν χαρμόσυνον μήνυμα διά τῆς ἐπερχομένης κοινῆς δι' Ὁρθοδόξους καί Ρωμαιοκαθολικούς Ἑορτῆς τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡσαύτως, βιοῦμεν τήν κοινήν εὐθύνην ἡμῶν διά τήν *ἐν ἀγάπῃ καί ἀληθείᾳ* ὑπέρβασιν τῶν ποικίλων συγχύσεων καί τραυματικῶν ἐμπειριῶν τοῦ πολυκυμάντου ἱστορικοῦ παρελθόντος πρός δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι ἀγίου Θεοῦ καί τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας Του.

2. Ἡ συνάντησις αὕτη ἐν τῇ θείᾳ Χάριτι καθιστᾷ ἡμᾶς ἐν πλήρει συνειδήσει κοινῶν τῆς κοινῆς εὐθύνης, ἵνα βεβαιώσωμεν τήν κοινήν ἀποστολήν ἡμῶν καί διανύσωμεν ἀπό κοινοῦ τήν δύσβατον ἀτραπὸν *τοῦ διαλόγου τῆς ἀληθείας* πρός ἀποκατάστασιν τῆς κοινῆς πίστεως ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης. Διό, στοιχοῦντες τῇ θείᾳ ἐντολῇ τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ὅπερ πάντα συγκροτεῖ τόν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας, πορευόμεθα τήν ὁδὸν ταύτην κατὰ τὸ ἀποστολικόν ὑπόδειγμα ἐν ἀγάπῃ καί ἐν πνεύματι καταλλαγῆς.

3. Ἀναγνωρίζομεν τὰ σημαντικὰ βήματα τοῦ διαλόγου τῆς ἀγάπης καί τῶν ἀποφάσεων τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου διά τὰς σχέσεις τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν. Ἐχομεν δέ δι' ἐλπίδος ὅτι ὁ διμερῆς θεολογικός διάλογος δύναται ν' ἀξιοποιήσῃ τὰ θετικά ταῦτα στοιχεῖα πρός ἀναζήτησιν κοινῆ ἀποδεκτῶν θεολογικῶν προτάσεων ἐν πνεύματι καταλλαγῆς, ὡς προέτεινε καί ὁ ἐνδοξος κοινός Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας Μ. Βασίλειος, τονίσας, ἐν περιόδῳ πολλαπλῶν διασπάσεων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, «*ὅτι τῇ χρονιωτέρᾳ συνδιαγωγῇ καί τῇ ἀφιλονείκῳ συγγυμνασίᾳ καί εἴ τι*

δέοι πλέον προστεθῆναι εἰς τράνωσιν, δώσει Κύριος ὁ πάντα συνεργῶν εἰς ἀγαθόν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν» (Επιστ. 113).

4. Διακηρύσσομεν ἐν μιᾷ φωνῇ τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην ἐμμονῆς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἐποικοδομητικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου. Διότι, παρά τὰς διαπιστωμένας δυσχερείας, ἡ ὁδὸς αὕτη εἶναι ἢ μᾶλλον ἀποτελεσματικωτέρα ὁδὸς τῆς Ἐκκλησίας διὰ τε τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ποθητῆς ἐνότητος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος περὶ τὴν Τράπεζαν τοῦ Κυρίου καὶ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀξιοπιστίας τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος εἰς μίαν κρίσιμον ἐποχὴν ραγδαίων πολιτικῶν μεταβολῶν καὶ ὀξυτάτων πνευματικῶν συγχύσεων, αἱ ὁποῖαι ἐντείνονται διὰ τῆς προωθήσεως τῆς *παγκοσμιοποιήσεως* καὶ ἀπειλοῦν ἐνίοτε αὐτὴν ταύτην τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν ἐν τῇ σχέσει αὐτῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου.

5. Ὅλως ἰδιαίτερος ἀνανεοῦμεν ἐν πᾶσῃ ἐπισημότητι τὴν κοινὴν ἡμῶν ἐπιθυμίαν ὅπως ἀναγγείλωμεν εἰς τὸν κόσμον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κυρίως εἰς τὴν νέαν γενεάν, διότι « ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς» (Β' Κορ., ε' 14) διὰ νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς αὐτὴν τὴν Ἐνανθρώπισιν τοῦ Κυρίου ἵνα πάντες ἐν ἀφθονίᾳ ζωῆν ἔχωσιν. Τοῦτο καθίσταται γεγονός ἰδιαίτερας σημασίας διὰ τὰς κοινωνίας ἡμῶν, ὅπου πολυάριθμα ἰδεολογικὰ ρεύματα ἀπομακρύνουν τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ στεροῦν τὴν αἴσθησιν τῆς ὑπάρξεως. Ἐπιθυμοῦμεν ὅπως διακηρύξωμεν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀγάπης, ἵνα πάντες οἱ ἄνθρωποι ὦσιν ἐν Κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ ἵνα τελειωθῇ ἡ χαρὰ αὐτῶν.

6. Θεωροῦμεν τὰς θρησκείας ὡς ἐχούσας ἰδιαιτέρον ρόλον διὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἐν τῷ κόσμῳ εἰρήνης καὶ ὅτι αὗται δὲν ἤμποροῦν νὰ μετατραποῦν εἰς ἐστίας μισαλλοδοξίας καὶ βίας. Ὡς χριστιανοὶ ἡγέται προτρέπομεν ἀπὸ κοινοῦ τὸ σύνολον τῶν θρησκευτικῶν ἡγετῶν ὅπως συνεχίσωσι καὶ ἐνδυναμώσωσι τὸν Διαθρησκευτικὸν Διάλογον καὶ ἐργασθῶσι διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς κοινωνίας εἰρήνης καὶ ἀδελφότητος μετὰ προσώπων καὶ λαῶν. Αὕτη εἶναι μία ἐκ τῶν ἀποστολῶν τῶν θρησκείων. Ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην, οἱ χριστιανοὶ ἐπιβάλλεται ὅπως ἐργάζωνται καὶ ὅπως συνεχίσωσι νὰ ἐργάζωνται ἐν τῷ κόσμῳ, ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καλῆς θελήσεως, ἐν πνεύματι ἀλληλεγγύης καὶ ἀδελφοσύνης.

7. Ἐπιθυμοῦμεν ὅπως ἀποτίσωμεν τιμητικὸν ἔπαινον διὰ τὰς ἐντυπωσιακὰς προόδους εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ *ἐπιστητοῦ*, καὶ ὅλως ἰδιαίτερος εἰς αὐτὰς ποὺ ἀφοροῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον, καλοῦντες ἕνα ἕκαστον τῶν ὑπευθύνων καὶ τῶν ἐπιστημόνων ὅπως σεβασθῶσι τὸν ἱερόν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ, διότι ἡ ζωὴ ἀποτελεῖ θεῖον δῶρον. Εὐρισκόμεθα μετ' εὐλόγου ἀγωνίας ἐνώπιον τῆς καταχρηστικῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐκ τῶν πειραματικῶν δοκιμῶν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ὄντοτητα, αἱ ὁποῖαι ἀπάδουν πρὸς τὸν σεβασμόν, τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, τόσον ἀπὸ τῆς συλλήψεως, ὅσον καὶ μέχρι τῆς φυσικῆς ἀπολήξεως αὐτοῦ.

8. Ἐπιπλέον, ἀξιοῦμεν μείζονα εὐαισθησίαν διὰ τὴν ἀποτελεσματικωτέραν προστασίαν εἰς τὰς χώρας ἡμῶν, τόσον εἰς εὐρωπαϊκόν, ὅσον καὶ εἰς παγκόσμιον ἐπίπεδον, τῶν ἀνθρωπίνων

δικαιωμάτων, ἅτινα ἐδράζονται ἐπὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ὡς δημιουργίας κατ' εἰκόνα Θεοῦ.

9. Εὐχόμεθα διὰ μίαν γόνιμον συνεργασίαν διὰ νά ἐπαναπροσδιορίσωμεν εἰς τοὺς συγχρόνους τὰς χριστιανικὰς ρίζας τῆς εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου, αἱ ὁποῖαι ἐσφυρηλάτισαν τὴν δημιουργίαν διαφορετικῶν ἐθνῶν καὶ συνέβαλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν μεταξύ των ἁρμονικῶν δεσμῶν. Αὐταὶ ὑποβοηθοῦν εἰς τὴν ἐπιβίωσιν καὶ περαιτέρω ἐξέλιξιν τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιῶν καὶ τῶν πνευματικῶν θεμελιῶν τόσον ἐπὶ τῶν προσώπων, ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς εὐημερίας τῶν κοινωσιῶν.

10. Συμμεριζόμεθα τὰς ἀξίας τῶν ἐπιτευγμάτων *τῆς τεχνολογίας* καὶ *τῆς οἰκονομίας* τῶν συγχρόνων λαῶν καὶ κοινωσιῶν. Ὅμως, καλοῦμεν τὰς προηγμένας χώρας εἰς μίαν μεγαλυτέραν συνδρομὴν πρὸς τὰ ἐν ἀναπτύξει κράτη καὶ τὰ πλέον πτωχὰ ἐξ αὐτῶν, ἐν πνεύματι κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ἀναγνωρίζοντες ὅτι πάντες οἱ ἀνθρωποὶ εἶναι ἀδελφοὶ ἡμῶν, καὶ ὅτι ἀποτελεῖ κοινόν χρέος ἵνα προστρέξωμεν εἰς βοήθειαν τῶν ἀδυνάμων καὶ τῶν πτωχῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι κατ' ἐξοχὴν τέκνα ἀγαπητά τοῦ Κυρίου. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην, δὲν συμβιβάζομεθα μὲ τὴν καταχρηστικὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς θείας δημιουργίας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Καλοῦμεν πρὸς τοῦτο τοὺς ἰθύνοντας καὶ πάντας τοὺς καλῆς πίστεως ἀνθρώπους ὅπως δεσμευθῶσιν εἰς μίαν λελογισμένην καὶ σεβαστὴν διαχείρισιν *τῆς θείας δημιουργίας*, μετὰ τοῦ καθήκοντος τῆς ἀλληλεγγύης, κυρίως πρὸς τοὺς λαοὺς οἵτινες εὐρίσκονται ἐν καταστάσει πείνης, καὶ ὅπως κληροδωτήσωσιν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς βιώσιμον περιβάλλον πρὸς πάντας.

11. Λόγω τῶν κοινῶν ἡμῶν πεποιθήσεων, συντασσόμεθα εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν ἐπιθυμίαν διὰ περαιτέρω δέσμευσιν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνίας, ἐν πνεύματι ἐποικοδομητικῆς συνεργασίας, διὰ τὴν διακονίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν λαῶν, δίδοντες τὴν μαρτυρίαν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος.

12. Προσβλέποντες ὅλως ἰδιαίτερος εἰς τοὺς πιστοὺς, Ὁρθοδόξους καὶ Ρωμαιοκαθολικοὺς, ἀπευθύνομεν ἐγκάρδιον χαιρετισμόν, ἐμπιστευόμενοι αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅπως ἀναδειχθῶσι ἀδιάψευστοι μάρτυρες τῆς θείας ἀγάπης, ἀναπέμποντες θερμὰς δεήσεις ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς χαρίζη εἰς πάντας ἀνθρώπους τὸ δῶρον τῆς εἰρήνης, ἐν φιλανθρωπίᾳ καὶ ἐνότητι διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ἐν Βατικανῷ τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 2006

Benedictus PP. XVI

S. B. Christodoulos

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana